

حکایات تلخ کولبری پایانی ندارد

زنان و کودکان نیز به صف کولبران افزوده شده‌اند

نسر بن هزاره مقدم

کولبری پدیده جدیدی نیست، سال‌هاست که در مناطق مرزی «کول بردن» تبدیل به تنها راهکار در دسترس بخشی از مردم برای گذران زندگی شده؛ منتها آن چیزی که جدیدتر است، تغییر ساختاری در کگوی کولبران است. اگر پیش از این کولبری، تنها به مردان سرپرست خانوار محدود می‌شد، امروز با پدیده‌های جدیدی روبه‌رو هستیم: کولبری کودکان و کولبری زنان سرپرست خانوار.

از بدی اقبال است که نامش‌شان به رسانه‌ها درمی‌گردد چرا که با جان خود را بر سر نان نهاده‌اند یا به شدت مجروح شده‌اند. دو نمونه از این کودکان در ماه‌های اخیر، به چنین سرنوشت دردناکی دچار شدند.

در آخرین روزهای آذرماه ۹۸، پیکر «فرهاد خسروی» نوجوان ۱۴ ساله کولبر سه‌روز پس از گم شدن در بهمن در کوه‌های اورامانات به آغوش خانواده بازگشت. برف و کولاک سه کولبر را شامگاه سه‌شنبه ۲۵ آذرماه در ارتفاعات تته در اورامانات زمین گیر کرده برفی سنگین که پایانی بود بر داستان زندگی دو برادر که برای زنده ماندن به دل کوه رفته بودند. جسد «آزاد خسروی» برادر بزرگتر ۲۴ ساله همان روز اول گم شدن در برف و سرمای کوهستانی که گذرگاه کولبران است، پیدا شد. «حسین کریمی» دیگر کولبری که در کولاک گیر افتاده بود نجات یافت و تحت درمان قرار گرفت اما جسد فرهاد، برادر کوچکتر آزاد که نه تنها در کار که در مرگ هم برادر بزرگ‌تر آنها ننگ‌ناشت، سه‌روز پس از یخ‌زدن در سرمای کوهستان پیدا شد. فرهاد خسروی در فضای مجازی و رسانه‌ها «ترند» شد. خیلی‌ها به قصه تلخ زندگی او پرداختند اما در نهایت، چیزی تغییر نکرد. باز هم کودکان به روال قبل کولبری کردند و در نهایت «مانی هاشمی» که در همین روزهای اخیر وقتی اتومبیل نیروی انتظامی را می‌بیند، از ترس هول می‌کند، پایش می‌لغزد و جلوی چشم مادر، از کوه سقوط می‌کند.

دردهای مادر «مانی هاشمی»
مادر مانی چهار سال است که از همسرش جدا شده است. او حضانت دو فرزند ۱۴ و ۱۱ ساله را برعهده دارد. برای این زن بی‌پناه چاره‌ای نمی‌ماند جز اینکه همراه برادرش در کوهستان‌های کردستان کولبری کند. در واقع، کول بردن به تنها محل امرار معاش این زن بدل می‌شود که به ناچار فرزند ۱۴ ساله‌اش یعنی مانی نیز همراه او می‌رود. مانی دو سال است که همراه مادر کولبری می‌کند.

مادر مانی، روز واقعه را این‌گونه شرح می‌دهد: آن روز دو کول دیگر را در کوه گذاشته بودیم که بعداً پایین بیایم. مانی از اینکه همه کول‌هایمان را از دست نداده بودیم خوشحال بود و به سمت کوه رفت تا آن دو بسته را بیسوار، مانی که کول‌ها را بلند کرد مشاهده کردم یک خودروی پراید توقف کرد و فردی با لباس نظامی از ماشین غیرنظامی بیرون آمد و گفت کوله را ببیند. من از بسرم دور بودم و کاری نمی‌توانستم بکنم. به سمت پسر حرکت کردم اما دیر رسیدم. با فریادهای آن فرد زمانی که او به سوی مانی حرکت کرد، مانی به شدت ترسید و از کوه افتاد.

بعد از حادثه‌ای که برای این کولبر ۱۴ ساله اتفاق افتاد، توجه همه رسانه‌ها و مردم به موضوع کولبری کودکان جلب شد. به گفته مادر مانی، این کودک فقط به خاطر اینکه بتواند یک گوشی هوشمند بخرد، راهی کوهستان شده بود. نه مانی و نه خواهرش گوشی هوشمند نداشتند و نمی‌توانستند از برنامه شاد استفاده کنند. حالا یک کودک به خاطر یک گوشی هوشمند و آموزش مجازی قربانی شده و باید بار این مصدومیت را (البته اگر خیرین خرج عمل چشم و درمان او را کامل بپردازند و او را مداوا کنند) تا آخر عمر بر دوش بکشد.

حقوق شهروندی نادره گرفته شده کولبران

مانی هاشمی برای یک گوشی قربانی شده، فرهاد خسروی برای خرج زندگی جان داد و صدها کولبر دیگر در هر سال، به همین سرنوشت دردناک دچار می‌شوند. این در حالی‌ست که براساس اصل ۴۳ قانون اساسی، «شغل شایسته» یک حق بدیهی شهروندی است.

در اصل ۴۳ قانون اساسی، یکی از وظایف اجتماعی دولت، به این شرح تبیین شده است: «تأمین شرایط و امکانات کار برای همه به منظور رسیدن به اشتغال کامل و قراردادادن وسایل کار در اختیار همه کسانی که قادر به کارند ولی وسایل کار ندارند، در

در شهرستان سردشت سه بازارچه مرزی وجود داشت که یکی از آنها نیمه‌فعال و دو بازارچه نیز به‌طور کامل تعطیل شدند و بیش از ۳ هزار کولبر در سردشت و ۴ هزار کولبر در پیرانشهر که سال‌های سال در این مسیر کولبری می‌کردند، بیکار شدند

شکل تعاونی، از راه‌وام بدون بهره‌یاهر راه‌مشروع دیگر که نه به‌تمرکز و تداول ثروت در دست افراد و گروه‌های خاص منتهی شود و نه دولت را به‌صورت یک کارفرمای بزرگ مطلق در آورد». حالا نه‌تنها این الزام قانونی برای مرزنشینان کشور فراهم نشده، بلکه هر روز بر تعداد و گستره کولبران افزوده می‌شود. به گفته «میکائیل صدیقی» رئیس انجمن‌های صنفی کارگران ساختمانی استان کردستان، فقط ۴ تا ۵ هزار خانواده در منطقه اورامانات کردستان با کولبری روزگاری گذرانند که اکثریت آنها قبلاً کارگر ساختمانی یا کارگر متخصص بوده‌اند و از زور بیکاری ناخواسته مجبور شده‌اند سراغ کول بردن بروند.

کولبران، متجاوز مرزی نیستند

سردشت و پیرانشهر در مجلس در رابطه با این موضوع می‌گویند: این افراد از روی فقر و ناداری و برای یک

لقمه نان حلال، برای کولبری به مرز می‌روند چرا که در شهرستان‌هایی مثل سردشت، شغلی برای جوانان منطقه وجود ندارد. در این شهرستان سه بازارچه مرزی وجود داشت که یکی از آنها نیمه‌فعال و دو بازارچه نیز به‌طور کامل تعطیل شدند. بیش از ۳ هزار کولبر در سردشت و ۴ هزار کولبر در پیرانشهر که سال‌های سال در این مسیر کولبری می‌کردند، بیکار شدند و متأسفانه شغل جایگزینی هم برایشان در نظر گرفته نشده در حالی‌که این مردم تنها راه امرار و معاش‌شان از همین کولبری تأمین می‌شد.

وی ادامه می‌دهد: این مردم بیکارند و نان شب ندارند. این ۴ جوانی که دهم شهریورماه در مرز گشته شدند برای تأمین مایحتاج زندگی و هزینه تحصیل کودکان‌شان مجبور بودند کولبری کنند و حتی می‌دانستند که ممکن است مورد هدف قرار گیرند ولی از روی ناچاری و برای تأمین مخارج خانواده‌شان تن به این مسیر پرخطر سپردند. در ۲ ماه گذشته در پیرانشهر و سردشت نزدیک به ۱۵ کولبر کشته شدند، آن هم در معابر مرزی که قبلاً تردد در آنها مجاز بود و شغل کولبری همیشه در این مناطق بوده و در مرز رفت و آمد می‌کردند ولی متأسفانه به تازگی بدون هیچ‌پهانی‌ای این مرزها را بسته‌اند.

حسین پور با تأکید بر اینکه کولبران متجاوز مرزی یا قاچاقچی نیستند و نباید با آنها برخورد قهری شود، می‌گوید: دولت قسول داده بود که به وضعیت کولبران رسیدگی کند، آنها را بیمه کند و شرکت تعاونی برای‌شان ایجاد کند و اجازه وارد کردن ۲۵ قلم کالا را به آنها بدهد اما متأسفانه هیچ کدام از این قول‌ها عملی نشد.

«پرویز اوسطلی» نماینده قروه و دهگلان در مجلس نیز در ارتباط با کولبری و معایب آن می‌گوید: کولبری شغل نیست، یک اجبار است که به دلیل نبود شغل و زیرساخت‌های مناسب، بخشی از مردم در نوار مرزی به آن روی آورده‌اند. مسئولان ارشد نظام هم همگی توجه دارند که معضل کولبری باید برطرف شود و دیگر کسی کولبری نکند. باید همه دست به دست هم دهند، هم ما نمایندگان مجلس، هم دولت و هم باقی مسئولان کشور تا کولبری را با ایجاد اشتغال مناسب و ایجاد زیرساخت‌های مناسب اقتصادی در نوار مرزی، حل کنیم.

کولبری شغل نیست، یک اجبار است که به دلیل نبود شغل و زیرساخت‌های مناسب، بخشی از مردم در نوار مرزی به آن روی آورده‌اند. مسئولان ارشد نظام هم همگی توجه دارند که معضل کولبری باید برطرف شود و دیگر کسی کولبری نکند

به گفته‌وی، انتقال کالا فقط باید از معابر قانونی و بازارچه‌های مرزی صورت بگیرد و نباید هیچ فردی دنبال کولبری برود. اوسطلی در ارتباط با تیراندازی به کولبران در معابر مرزی، با بیان اینکه باید از مرز دفاع شود و مرز نیاز به برقراری امنیت دارد، می‌گوید: تا جایی که من اطلاع دارم و در جلساتی که در شورای تأمین استان داشتیم، تأکید بر این است که آسیبی به این افراد نرسد. معمولاً هم این مسأله رعایت می‌شود. اگر اتفاقی هم هست، بسیار بسیار موردی‌ست.

این نماینده مجلس اضافه می‌کند: کردستان به عنوان یک استان مرزی، ظرفیت‌های بسیار خوبی برای سرمایه‌گذاری در بخش‌های مختلف از جمله معدن، صنایع، توریسم و صنایع دستی دارد. منتها این ظرفیت‌ها هنوز باقی‌مانده است. ما باید همه تلاش‌مان بر این باشد که این ظرفیت‌ها را بالفعل کنیم و اگر این اتفاق بیفتد، کردستان جزو استان‌های برخوردار کشور خواهد شد. کردستان می‌تواند به یک قطب اقتصادی تبدیل شود. اگر این پیش‌شرط‌ها فراهم شود، دیگر نشانی از کولبری که اصلاً شغل نیست، باقی نخواهد ماند. ما این را با جدیت پیگیری خواهیم کرد.

همه این اظهارات، روی کاغذ خیلی خوب است؛ باید استعدادهای استان‌های مرزی شکوفا شد و هر چه بالقوه است به فعل و عمل درآید. باید کارخانه و کارگاه و معدن زده شود تا مردان و زنان بروند و در آنها کار کنند، باید کولبری نباشد و... اما همه این حرف‌ها زمانی که اشتغال واقعی و عملی ایجاد نشود، فقط یک حرف است. هیچ کدام از این حرف‌ها نمی‌توانند از غصه‌های مادر «مانی هاشمی» بکاهند یا جای خالی فرهاد خسروی، کودک کولبر جان سپرده در میان توده‌های برف را پر کنند.

واقعیت آن است که به‌رغم وعده‌های ریز و درشت نمایندگان مجلس و دولت، نه‌تنها از نرخ کولبری در سال‌های اخیر کاسته نشده، بلکه زنان و کودکان نیز به جمع باربران اضافه شده‌اند. همه چیز مقابل چشمان ماست، تصویر مانی هاشمی و مادرش هنوز تازه است، کودک و مادری که از غم «شاد» و فقط به خاطر یک گوشی هوشمند، بار بر دوش، پادر کوهستان گذاشتند...

اخبار کارگری

عضو کمیسیون اجتماعی مجلس: مجلس در ساماندهی قراردادهای کار جدی است

عضو هیأت‌رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس گفت: عزم مجلس جزم است تا قراردادهای موقت کار را ساماندهی کند اما از آنجایی که تهیه طرح در این باره بار مالی دارد، دولت باید لایحه آن را به مجلس ارائه کند.

ولی اسماعیلی در گفت‌وگو با خبرگزاری مهر گفت: تاکنون افرادی از مشاغل گوناگون چون کارکنان قراردادی دانشگاه پیام نور به نمایندگان مجلس مراجعه کرده و خواستار تبدیل وضعیت به پیمانی یا رسمی شده‌اند. وی با اشاره به اینکه تهیه طرحی در مجلس برای تبدیل وضعیت کارکنان قراردادی یا پیمانی مغایر اصل ۷۵ قانون اساسی است و بار مالی دارد، افزود: اگر مجلس طرح تبدیل وضعیت کارکنان قرارداد موقت را تهیه کند، قطعاً شورای نگهبان به آن ایراد می‌گیرد.

عضو هیأت‌رئیس کمیسیون اجتماعی مجلس با تأکید بر اینکه دولت باید لایحه ساماندهی قراردادهای کار را به مجلس ارائه کند، تصریح کرد: مجلس قطعاً با دولت وارد مذاکره می‌شود تا لایحه تبدیل وضعیت قراردادهای موقت کار به مجلس ارائه شود.

حقوق معوقه کارگران یزد پرداخت می‌شود

معاون سیاسی، امنیتی و اجتماعی استاندار یزد با تأکید بر تدوین نقشه راه مشکلات کارگران استان خواستار رفع مشکلات کارگران استان از جمله پرداخت حقوق معوقه و بیمه بیکاری در ایام کرونا شد.

به گزارش ایلنا، احمد ترحمی در نشست کمیسیون کارگری استان یزد از اعضای کمیسیون کارگری استان خواست تا با ارائه گزارش‌های مستند و منطبق بر استانداردها، مدیران استان را در تصمیم‌گیری یاری کند.

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی: کودکان محروم از تحصیل را به چرخه آموزش برمی‌گردانیم

وزیر تعاون، کار و رفاه اجتماعی در توییتی از ارسال پیامک از سوی این وزارت‌خانه به والدین کودکان محروم از تحصیل برای بازگشت به به چرخه آموزش خبر داد. محمد شریعت‌مداری در این توییت نوشت: وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی، کودکان محروم از تحصیل را شناسایی می‌کند تا به چرخه آموزش بازگردند. همچنین پیامکی با سرشماره vezart-refa به والدین آنها ارسال می‌شود. وی تصریح کرد: به امید روزی که هیچ کودک ایرانی از تحصیل بازماند.

عوامل ضرب و شتم کارگر در محمدشهر کرج اخراج شدند

ضرب و شتم یک کارگر ساختمانی در محمدشهر کرج توسط عوامل یک شرکت پیمانکاری وابسته به شهرداری محمدشهر، روز چهارشنبه هفته گذشته در فضای مجازی بازتاب فراوانی داشت.

به گزارش ایلنا، عوامل این شرکت پیمانکاری، یک کارگر ساختمانی را مورد ضرب و شتم قرار داده‌اند اما به گفته شهردار محمدشهر، درگیری ابتدا توسط کارگر شهرداری آغاز شده است. شهردار محمدشهر در خصوص وضعیت کارگر مجروح حادثه نیز گفت: وضعیت عمومی این کارگر خوب است و موضوع به صورت ویژه با حضور مقام قضایی بررسی می‌شود. به گفته او، سه نیروی شرکت پیمانکاری بعد از این اتفاق اخراج شده‌اند. او تأیید کرده است که این چهارمین درگیری نیروهای پیمانکار با کارگران در سال جاری است.

کارگران امکان تهیه ابزار آموزش مجازی را ندارند

برای کولبری استفاده می‌کنند، قائل شود. دبیر کل خانه کارگر همچنین درباره هزینه‌های تحمیل شده به خانواده کارگران برای تحصیل دانش‌آموزان در شرایط کرونا گفت: هزینه‌های استفاده از نرم‌افزارهای آموزشی از جمله تهیه لوازمی مانند گوشی اندروید، تبلت و همچنین تأمین اینترنت برای ادامه تحصیل دانش‌آموزان در حال حاضر به اندازه هزینه تحصیل در پایه‌های مختلف در مدارس غیرانتفاعی شده است. البته تلویزیون هم کلاس‌هایی را که بر گزار می‌کند اما کار اصلی را انجام نمی‌دهد. محبوب خاطر نشان کرد: به هر حال کشور باید این هزینه سنگین را بپذیرد و اگر نباشد دانش‌آموزان از طریق فضای مجازی تحصیل کنند

در حقیقت همان قاچاقچیان هستند، باعث شده تا از رانترین نیروی کار برای قاچاق استفاده شود. وی با بیان اینکه باید بر قانون قاچاق ارز و کالا، سخت‌ترین مجازات‌ها در مورد قاچاقچیان اعمال شود، ادامه داد: متأسفانه این افراد از مجازات‌ها مصون هستند و این سبب می‌شود که از رانترین نیروی کار برای قاچاق استفاده کنند. محبوب ادامه داد: کودکان، از رانترین و خوش‌فرمانترین نیرو برای کار هستند به این جهت سوداگران بدترین استثمار را نسبت به افرادی دارند که طبق قانون نباید کار کنند. انتظار داریم که دستگاه قضایی اشد مجازات را برای افرادی که از کودکان

دبیر کل خانه کارگر نسبت به محرومیت از تحصیل فرزندان کارگران هشدار داد. علیرضا محبوب در گفت‌وگو با ایلنا با اشاره به حادثه سقوط نوجوانی که برای تهیه تلفن همراه کولبری می‌کرد، گفت: متأسفانه سوداگری و سودپرستی عده‌ای که اسباب این فجایع را فراهم می‌کنند و کسانی که پشت‌صحنه کولبری‌ها هستند که

خبر